

Vrtulníkové výsadky v útočné operaci

Současná koncepce protivníka a použití jaderných min podstatně ztížily řešení úkolů počátečního období války, zvláště v pohraničním střetném sražení. Současné formy bojové činnosti umožňují efektivní využití jaderných zbraní. Stejně tak jaderné zbraně, zvláště jaderné zátarasy, pozemní jaderné údery a výbušné zátarasy velké mohutnosti jsou schopny podstatně omezit a zpomalit tempo útoku pozemních vojsk nebo je usměrnit tam, kde se stanou cílem zničujících úderů protivníka.

I když pozemní vojska mají velkou manévrovací schopnost, hluboké, silně zamořené a zatrasené prostory je této přednosti zbavují, zvláště v horském a zalesněném terénu, jako je naše pohraniční území a některé části Západního Německa.

Takové prostory jsou vojska přepravovaná vzduchem schopna překonávat nejsnáze a bez ztráty tempa a bojeschopnosti.

V tomto směru jsou nejperspektivnější vrtulníkové výsadky všeho druhu, protože mají řadu výhod, ke kterým patří hlavně:

- pohyblivost (průměrná rychlost 150—250 km/h),
- nenáročné požadavky na odletové a přistávací plochy,
- schopnost přepravit najednou velké množství vojáků, ale i lehké OT, dělostřelectvo, větší množství zásob,

- malá zjistitelnost radiolokačními prostředky a tím i malá zranitelnost letectvem, vzhledem k malým výškám tras přeletu a schopnosti využít terénu k vlastní ochraně při přeletu,

- mají schopnost svojí výzbrojí s minimální leteckou ochranou vypořádat se nejen s palbou z pěchotních zbraní, vedlejší na dopravní vrtulníky, ale i účinně ničit obrněné pozemní cíle protivníka,

- mnohé typy mají takovou nosnost, že jsou schopny v krátkém čase a na krátké vzdálenosti přepravit větší množství jednotek a materiálu než automobilní jednotky,

- štáby a útvary předurčené k plnění výsadkových úkolů jako vrtulníkové výsadky nevyžadují tak náročný a nákladný výcvik jako u výsadkového vojska

Taktické vrtulníkové výsadky mohou v boji a operaci plnit tyto úkoly:

a) Zmocňovat se důležitých přechodů přes horský a zalesněný terén s cílem zabezpečit přechod vlastních nepřátelských jednotek a předejít je v obsazování těchto přechodů. V součinnosti s představenými odřady vytvořit podmínky k rozvíjení útočné činnosti.

b) Zmocňovat se důležitých přeprav na vodních tocích, zvláště mostů a brodů a zabránit nepříteli v jejich zničení do příchodu vlastních vojsk v součinnosti s PO.

c) Ovládnout a v součinnosti s PO udržet nepřátelská letiště a tím zabezpečit

letištní manévry nebo vysazení dalších sil vzdušnou cestou. Zmocňovat se letišť vojenského letectva.

d) Ovládnout důležité terénní celky a komunikační uzly s cílem zdržet příslušné nepřátelských záloh a vyvíjet tak podmínky k jejich zničení ZHN, letectvem, dělostřelctvem nebo pozemními vojsky.

e) Vyhledávat a ničit centra k odpalování klasických i jaderných náloží nepříteli, zabránit protivázkovi v jejich odpálení. Tvořit výsadkové odřady k vyhledávání a likvidaci jaderných min nepříteli.

f) V prostoru bojové činnosti ničit ZHN, letouny na letištích, letištní zařízení, navigační systémy, prostředky PVO, VS praporů nebo brigád, mosty, sklady PHM, munice apod.

Většinu úkolů budou plnit taktické vrtulníkové výsadky v úzké součinnosti s PO divizí a v palebné součinnosti s oddíly taktických raket, kanónového dělostřelctva, mnohdy za podpory frontového letectva.

Velmi důležitou úlohu hraje způsob bojové činnosti výsadky, který závisí na úkolu, podmínkách v prostoru bojové činnosti, na terénu, na zabezpečení úkolu výsadku a řadě jiných činitelů. Tento způsob určuje velitel, který rozhoduje o použití výsadku.

Výsadek můžeme vysadit na širokém prostoru a ke konci plnění úkolu může se připravit k soustředěnému úderu, anebo opačně ihned po vysazení může provést úder, např. vyřadit nepřátelské letiště vojenského letectva silou celého praporu a pak rozdělit po rotách nebo skupinách k plnění destruktivních úkolů menšího významu.

Výsadek (i taktický) musí mít aktivní úkol, být v pohybu, nedat možnost nepříteli udeřit a naopak vynutit si možnost volit místo, čas úderu a někdy i cíl úderu. V tom je jeho síla. Pasivní způsob bojové činnosti znamená obvykle předčasné zničení výsadku.

Nyní rozeberu některé příklady možného použití vrtulníkových výsadků.

V těžkém boji o získání iniciativy výhodně dislokovaným předsunutým odřadům pohraničních divizí mohou pomoci taktické vrtulníkové výsadky. Cílem jejich vysazení může být zmocnit se přechodu přes pohraniční hory před příchodem předsunutých odřadů nepříteli a udržet je v součinnosti s rotami PS a PO divizí do příchodu hlavních sil. Chceme-li narušit nebo ztížit zámysl nepříteli,

musíme ho předejít v obsazení přechodů přes pohraniční hory. Takovýto úkol jsou schopny plnit vrtulníkové výsadky v síle roty a praporu, které by ovládly přístupy k pohraničním horám. Bojovou činnost vedou malými skupinami, četami, rotami s maximálním využitím ručních a lehkých protitankových zbraní, min a trhavin. Počítáme-li na divizi 3—4 přechody, bude to vyžadovat u divize 2—3 vrtulníkové výsadky v síle zesílené roty.

Realizovat tato opatření vyžaduje již v míru předurčit tyto jednotky, zaměřit se na jejich konkrétní výcvik, organizovat nezbytnou součinnost s jednotkami PS, vhodně je dislokovat, včetně jednotek vojenského letectva, určených k jejich přepravě, aby byla zaručena výcviková i bojová součinnost. Dosavadní umístění vrtulníkového letectva, jeho složení i počty tuto variantu vylučují a my se tím zbavujeme výhod, plynoucích z vhodnější dislokace pohraničních útvarů a a svazků.

Je možné předpokládat situaci, kdy v důsledku našeho odvetného úderu se nepříteli podaří vyjít jen prvosledovými divizemi na naše území. I v této situaci budou mít vrtulníkové výsadky, vedle operace taktických výsadků velký úkol, zmocnit se pohraničních přechodů, zpomalovat a narušovat nepříteli přísun záloh, ZHN, zásob, odsuny, a to bojem na širokém prostoru ve výhodném terénu. Tento úkol mohou plnit taktické vrtulníkové výsadky i několik dnů malými skupinami i prostředky, neboť k jejich vyhledání a ničení může nepřítel použít jen klasické vojenské prostředky v terénu, který je krajně nevýhodný. Naopak výsadek má v rukou svoji hlavní zbraň, moment překvapení, volbu místa, cíle i času úderu.

Při variantě postupného narůstání mezinárodního napětí lze předpokládat, že vojska obou stran budou uvedena do plné bojové pohotovosti. I tato situace dává řadu možností k využití vrtulníkových taktických výsadků. Při úspěšném provedení našeho hromadného úderu lze předpokládat, že nepřítel ve střetném sražení nedosáhne výrazného úspěchu a použije ke zpomalení našeho útoku pásem jaderných min a zátarasů na komunikačních, v horských soutěskách, na brodech, v osadách apod. Jeden z cílů těchto zátarasů je získat čas k přeskupení sil nebo k přísunu záloh z hloubky. Podaří-li se nepříteli odpálením pásem jaderných min a zátarasů náš postup zastavit, pak plní svůj dočasný zámysl.

Doba potřebná k přechodu odpálených pásem jaderných min i jiných zátarasů

v našich pohraničních horách bude vyžadovat 1 až 3 i více dní činnosti bojujících i speciálních ženijně technických uvolňovacích jednotek. Vzhledem k odpalovacím systémům lze předpokládat, že většina jaderných zátarasů bude odpálena a jen menší část se podaří zneškodnit speciálními odřady k zjišťování a ničení jaderných min.

V podobných situacích budou plnit významné úkoly výsadky průzkumné, taktické i operačně taktické. Úkol taktických a operačně taktických výsadků bude do značné míry obdobný a rozdíl bude hlavně v hloubce prostorů operační činnosti, síle výsadku, době samostatné bojové činnosti.

Cílem taktických výsadků může být bojem na širokém prostoru s využitím výhodného terénu a manévru, narušovat přísun nepřátelských záloh, ničit ZHN. Svoji úlohu sehraji i při zjišťování a ničení center k odpalování jaderných i klasických zátarasů, které nebyly dosud přivedeny k výbuchu. Současně s plněním těchto úkolů výsadky budou intenzivně pracovat pozemní vojska s maximálním využitím ženijní techniky, aby co nejrychleji proniká zamořeným a zavaleným prostorem.

Úkolem výsadků bude zdržovat nepřítele při přeskupení, zdržet přivedení dalších záloh z hloubky, zpomalovat jejich přísun a vytvořit předpoklady k jejich ničení vlastními jadernými a leteckými údery. Tím získat čas k odstranění zátarasů a zavalů a umožnit vlastním útvarům a svazkům pokračovat v útoku.

Taktické vrtulníkové výsadky k plnění těchto úkolů mohou být v síle rot až praporu. Prostor bojové činnosti pro prapor v horském zalesněném terénu může být 20 x 20 km. Před útočné pásmo divize třeba počítat s vysazením 3—6 rot. Hloubka vysazení se může pohybovat od 20—70 km, podle hloubky pásma jaderných min s předpokládanou dobou bojové činnosti několik dnů. Úkoly výsadkovým jednotkám budou velmi široké, dávají možnost volnosti jednání a nelze je vázat na určitý prostor. Přesto postavené úkoly musí být přesné a konkrétní.

Jelich průzkumná činnost bude dávat vhodné podklady pro vlastní jaderné a letecké údery. Zdůrazňují, že tato bojová činnost vyžaduje pevné řízení co do cílů úderů těchto skupin štábem divize a armády, vzhledem k budoucímu rozvíjení útočné operace. V konečné fázi, při úspěšném vedení bojové činnosti mohou tyto malé skupiny přejít k centralizované bojové činnosti praporu nebo i několika praporů v době, kdy pozemní vojska

budou vycházet ze zamořených prostorů. Tím usnadní vyjití pozemních vojsk ze zamořených prostorů, umožnit jim rozvinout síly do útočné sestavy a přejít do útoku. Vytvořit tak jakési „předmostí“ na zamořených a zavalených pásmech. Ke splnění tohoto úkolu mohou být tyto výsadky posíleny dalšími taktickými vrtulníkovými výsadky, hlavně na směru úderu hlavního úderného seskupení armády.

Bez aktivní činnosti výsadků bude se protivník snažit zvětšovat hloubku zátarasů a připravovat aktivní bojová opatření, protizteče, protiúderu právě na směrech, kde se našim svazkům bude dařit úspěšně pronikat zamořeným a zavaleným prostorem.

Přepřevu taktických výsadků nebude obtížné uskutečnit, protože k přeletu je možné využít zamořených pásem neobsazených nepřátelskými jednotkami, nebo jen slabě obsazenými. Malé skupiny vrtulníků mohou přeletět v noci s využitím výhodného terénu nebo přizemním letem ve dne. Vysazení nemusí probíhat najednou, ale podle bojové situace v jednotlivých prostorech operační činnosti výsadkové jednotky bude třeba stále zabezpečovat zprávami, zásobovat municí s trhavinami a organizovat odsun raněných leteckou cestou.

Použití taktických vrtulníkových výsadků má velký význam pro udržení tempa vojsk i v hloubce nepřátelské obrany. Vedle řady jiných úkolů, které by zasluhovaly rozboru, chci se zaměřit na použití taktických vrtulníkových výsadků při ovládnutí přechodů přes vodní tok a při zmocnění se letišť. Tyto úkoly může taktický výsadek těžko plnit, neboť jeho úkol je vázán k určitému místu; vyžadují silnější výsadky, úzkou součinnost s pozemními vojsky, důkladné zabezpečení výsadků a doba samostatné činnosti bude krátká. Přes tyto skutečnosti bude třeba, aby tyto úkoly taktické vrtulníkové výsadky plnily.

Je známo, že divize při překonávání vodních toků z chodu potřebuje alespoň 3—4 přepravy. Z toho 2 mostové přepraviště. Jedno mostové přepraviště je schopna krýt z vlastních nebo přidělených souprav SMS, ale jednoho mostu se musí zmocnit předsunutý odřad, jinak dochází ke zbrzdění tempa postupu. Za obzvlášť výhodných podmínek je schopen tento úkol splnit PO. Vzhledem k tomu, že mosty jsou již v míru vybavovány stálým minovým zařízením, vzniká nebezpečí vyřazení mostů před příchodem předsunutých odřadů. Taktické vrtulníkové výsadky mohou tento úkol splnit v součinnosti s předsunutým odřadem.

Síla výsadku je závislá na velikosti objektu, jeho obraně a konkrétních podmínkách. Ve většině případů výsadek v síle zesíleného motostřeleckého praporu v součinnosti s předsunutým odřadem je schopen úkol splnit. Splnění úkolu spočívá nejen v bezprostřední obraně objektu a likvidaci skupiny určené k odpálení mostu, ale i v širším ovládnutí přístupů k mostu, v zabraňování přísunu záloh a odchodu jednotkám nepříteli prostorem bráněného objektu. Úkol můžeme zabezpečit jedním — dvěma vzlety vrtulníkového pluku (potřeba 50 i více vrtulníků Mi-4), jedním plukovním vzletem sbolp, jedním — dvěma roji bojových vrtulníků, jedním jaderným úderem ovr, jedním kanónovým dělostřeleckým oddílem, jednou — dvěma ženijními četami, dvěma družstvy radiálního a chemického průzkumu apod.

Ještě obtížnější úkol má taktický vrtulníkový výsadek při ovládnutí letiště a jeho udržení do příchodu vlastních vojsk. Letiště jsou bráněna silnou PVO a obsazena asi 1000—1500 muži posádky. Důležité je volit vhodnou dobu k vysazení, kdy síly schopné bránit letiště jsou omezené a část letectva a jednotek leteckého zabezpečení již provedlo letištní manévry.

Přes tyto obtíže bude nutné tento úkol plnit, protože ovládnutí letišť se stává trvalou součástí úkolů prvosledových divízi, aby byla zabezpečena podpora pozemních vojsk vlastním letectvem. Vedle správné volby času k vysazení bude velmi důležité rozhodnout i o formě bojové činnosti. Doba samostatné bojové činnosti bude obvykle krátká. Důležitou variantou podobného úkolu bude i ovládnutí letišť vojskového letectva. Síla vrtulníkového výsadku i jeho zabezpečení bude stejná jako při ovládnutí přeprav přes vodní toky.

Možnost ovlivnit průběh počátečního období války vrtulníkovými výsadykmi zne-

možňuje současné organizační začlenění dopravního vrtulníkového letectva do dopravní letecké divize, která je v rukou velitele fronty. K plánování a použití vrtulníkových výsadků dochází na štábu armády a divize, a proto i podřízenost vrtulníkového letectva by měla přejít na velitele armády a divize. Narůstající požadavky na použití taktických výsadků, kladení vrtulníkových PTZ, chemický a radiální průzkum a podpora boje pozemních vojsk vrtulníky nás nutí, abychom řešili tuto zastaralou organizační strukturu. Vrtulník, který byl převážně spojovacím prostředkem vysokých štábů v posledních letech se stal bojovým nebo dopravním prostředkem bojujících vojsk a jeho původní úkoly, považované za hlavní, se tím staly druhořadými.

Ke krytí soudobých požadavků je potřeba vytvořit u fronty v letecké armádě jeden — dva pluky těžkých vrtulníků, obdobného typu jako Mi-6 k přepravě těžkých nákladů (raket, OT, velkého množství materiálu, osob) k zabezpečení velkých vrtulníkových výsadků.

U armády organizovat vrtulníkový pluk, jehož úkolem bude průzkum, vysazování vrtulníkových výsadků, tvořit vrtulníkové POZy, vrtulníkovou PTZ, plnit spojovací úkoly ve prospěch štábu, zásobování a odsun raněných. Pluk může mít 5 letek (velitelská letka, 3 letky dopravní, 1 bojová letka) s celkovým počtem asi 60 vrtulníků.

U divize organizovat divizní vrtulníkový pluk s obdobnými úkoly jako u armádního vrtulníkového pluku po 4 letkách (velitelská letka, 2 dopravní letky, 1 bojová letka) s celkovým počtem 45 vrtulníků.

Tím dosáhnout toho, aby velitel divize a armády mohl v krátkém čase realizovat rozhodnutí o použití taktických vrtulníkových výsadků v souladu s plánem boje a operace.

Vrtulníkové výsadky jsou perspektivní součástí bojové činnosti pozemních vojsk, jsou prostředkem k udržení tempa útoku i v podmínkách použití jaderných zbraní. Je-li charakteristickým prvkem počátečního období války vysoce manévrová činnost vojsk na bojišti, pak ji spatřují v širokém použití vrtulníkových výsadků v armádní operaci.